

Kommitté 8 - Hälso- och sjukvård samt socialfrågor

Innehåll

Kommitté 8 Hälso- och sjukvård samt socialfrågor	2
Funktionshinderpolitik – motion 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7, 8.8 och 8.9	2
Läkemedel och kosttillskott – motion 8.10 och 8.11	5
Systembolaget – motion 8.12, 8.13 och 8.51	7
Alkohol på uteställen – motion 6.28	8
Amning – motion 8.14	9
Barnkonventionen – motion 8.15	10
E-hälsa – motion 8.16 och 8.17	11
Fysioterapi och läkarvårdsersättning - motion 8.18	13
Dödshjälp – motion 8.19, 8.20 och 8.21	14
Tandvård – motion 8.22 och 8.23	15
Motioner om rökning – motion 8.24, 8.25 och 8.26	17
Barnmorskeutbildningen - motion 8.27	18
ADHD-diagnoser – motion 8.28	19
Folkhälsa – motion 8.29, 8.30, 8.31, 8.32, 8.33 och 8.34	19
Vårdpersonal– motion 8.35, 8.36 och 8.37	22
Förmånsnytt – motion 8.38	23
Prostatacancer – motion 8.39	23
Vaccin mot HPV – motion 8.40	24
Obligatorisk vaccination – motion 8.41	25
Organdonation – motion 8.42	25
Missbruks- och narkotikapolitik – motion 8.43, 8.44, 8.45 och 8.46	26
Pornografins påverkan på barn och unga – motion 8.47	28
Reklam riktad till barn – motion 8.48	30
Mensköpp – motion 8.49	30
Multiresistenta bakterier – motion 8.50	31

Kommitté 8 Hälso- och sjukvård samt socialfrågor

Funktionshinderpolitik – motion 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7, 8.8 och 8.9

Motionären föreslår att:

8.1.1 Centerpartiet tar fram konkreta förslag på hur arbetsmarknaden kan bli mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

8.1.2 Centerpartiet tar fram konkreta förslag på hur man kan stötta och göra det lättare för personer med funktionsnedsättning att starta eget företag.

8.1.3 Tillsätta en arbetsgrupp som ska ta fram förslag till hur Centerpartiets politik kan bli mer funktionshindersanpassad.

8.2 Centerpartiet aktivt arbetar för en utveckling och modernisering av LSS-lagen och personlig assistens.

8.3 Centerpartiet tar fram förslag till hur personer med behov av stöd på grund av funktionsnedsättning ska få stöd och hjälp anpassat efter sin funktionsnedsättning också vid eget företagande.

8.4.1 Centerpartiets riksdagsgrupp snarast ser till att Försäkringskassan får förändrade direktiv hur bestämmelserna kring assistansersättning ska tolkas.

8.4.2 Centerpartiets riksdagsgrupp INTE ska föreslå några generella förbättringar på något område inom välfärdssektorn, innan förbättringar görs för människor med funktionsnedsättningar.

8.5.1 Centerpartiet agerar handlingskraftigt och vågar driva frågor som skapar förbättring för personer med funktionsnedsättning.

8.5.2 Centerpartiet för en saklig debatt och visar medmänsklighet.

8.5.3 Centerpartiet arbetar för att assistansen ska finnas för alla som behöver den för att kunna leva ett fullvärdigt, aktivt liv.

8.5.4 Centerpartiet tar ställning utåt i frågan och arbetar aktivt med att förbättra och utveckla LSS.

8.6.1 Våra förslag till reformer inte försämrar för de funktionsnedsatta grupperna.

8.6.2 Få med politiska förslag för de olika målgrupperna av funktionsnedsatta i valmanifestet.

8.6.3 Säkerställa att vår webbplats är tillgänglig.

8.6.4 Öka valdeltagande bland funktionsnedsatta.

8.7.1 Gruppboenden kopplade till LSS tillåts erbjuda betydligt fler bostäder än idag.

8.7.2 Krav på särskild kompetens för att stötta berörda funktionshindrade minimeras.

8.7.3 Införa LOV i flera kommuner för gruppboenden inom LSS.

8.8 Centerpartiets riksdagsgrupp tar initiativ för att LSS- och SoL-lagstiftningen möjliggör beviljande av personlig assistans även efter 65 års ålder eller eventuell ny pensionsålder.

8.9 Centerpartiet driver frågan om att LSS-lagsstiftningen ska tolkas som det var tänkt när lagstiftningen en gång beslöts.

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiet värnar om det som utgör grundtanken med LSS - att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet att leva som andra. En funktionsnedsättning ska inte vara ett hinder för människor som vill utbilda sig, jobba, ha en aktiv fritid eller engagera sig i samhället. Det gäller även anhöriga till personer med funktionsnedsättning.

En motion tar upp frågan om nivån på den statliga assistansersättningen. Utgångspunkten måste vara att den som är i behov av assistans ska också få det. Centerpartiet anser därför att den nu pågående statliga utredningen som ser över assistansen måste utgå från hur LSS-reformen kan värnas och garantera att de personer som har rätt till assistans får de timmar de behöver - och samtidigt vara ekonomiskt hållbar över tid.

Centerpartiet har lagt fram fler förslag till förbättringar inom LSS. Det finns till exempel problem med att beslut om assistansersättning omprövas efter två år. För många är det dock osannolikt att tillståndet skulle förändras och borde därför inte utsättas för prövningen. Detta behöver ses över. Vidare behöver assistansberättigades rätt till en personlig tjänsteman på Försäkringskassan säkerställas, eftersom inte alla får detta stöd idag.

En motionär vill att personlig assistans ska kunna ges åt personer även efter 65 års ålder. I denna åldersgrupp omfattas en betydande andel människor redan insatser via socialtjänsten, såsom hemtjänst och annat stöd. Att öppna upp för att personer över 65 ska garanteras personlig assistans, skulle i praktiken innebära ett förstatligande av äldreomsorgen vilket inte är en önskvärd utveckling.

En motion lyfter frågan om stöd till de familjer där ett eller flera barn har en funktionsvariation. Centerpartiet ser behov av att stödet till familjerna behöver öka. Föräldrarna är ofta tyngda av mängden kontakter med olika myndigheter som ofta krävs, vilket också handikapprörelsens kartläggning på området vittnar om. Därför behövs möjligheten att införa en fungerande verksamhet med samordnare för de berörda familjerna ses över.

Två motioner tar upp frågan om ökade möjligheter till jobb och företagande för personer med funktionsnedsättning. Att ge fler människor möjlighet att bryta sitt utanförskap genom att komma i arbete är en mycket prioriterad fråga. Allt för många människor som har en funktionsnedsättning får inte tillgång till det stöd de behöver för att kunna få ett jobb eller utbilda sig. I stämmoprogrammet Låt inte Sverige klyvas lyfts en rad reformförslag för att sänka trösklarna till arbetsmarknaden och förbättra företagsklimatet generellt i Sverige. Bland annat tar programmet upp frågan om förbättrat stöd till personer med funktionsnedsättning

som vill driva företag. Centerpartiets förslag om förbättrad matchning genom arbetsförmedlarpeng ger också ökade möjligheter för enskilda arbetsförmedlare att specialisera sig på vissa grupper, till exempel personer med funktionsnedsättning. Centerpartiet anser vidare att det exempelvis måste vara möjligt att arbeta och utbilda sig med bibehållen aktivitetsersättning. När det gäller frågan om förbättrade möjligheter till utbildning för personer med funktionsnedsättning, togs våren 2017 ett viktigt beslut i riksdagen gällande tillgång till eftergymnasial utbildning för den som gått i särskola – något som Centerpartiet drivit länge.

Partistyrelsen anser att det är mycket viktigt att arbeta för att öka valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättningar, vilket tas upp av en motionär. Detta är också något vi arbetar för. En del i detta är att säkerställa att vallokalerna är tillgängliga. Valhemligheten behöver också säkras för personer som är synskadade samt för personer med kognitiva eller intellektuella funktionsnedsättningar. Dessutom arbetar vi för tillgänglig samhällsinformation så att alla ska ha förutsättningar att bilda sig en uppfattning i politiska frågor, inte minst genom att göra Centerpartiets egen kommunikation tillgänglig för alla. Denna fråga behandlas vidare i yttrandet till motion 14.15 i Kommitté 14.

Centerpartiet har en positiv grundinställning till ökad valfrihet generellt inom välfärdstjänster. Partistyrelsen ser därför positivt på om fler kommuner vill införa LOV inom gruppboendeverksamhet om man finner det lämpligt, såsom föreslås i en motion. Gällande kompetenskraven på personer som arbetar inom gruppboendeverksamhet är det angeläget att kompetensen anpassas till individernas behov, men det kan finnas skäl att se över nivån på dessa krav. Partistyrelsen kan dock inte ställa sig bakom förslaget om att utöka antalet bostäder inom gruppboenden. Det är viktigt att gruppboenden inte har institutionell karaktär och även fortsättningsvis bedrivs i liten skala.

Partistämman beslutade att Centerpartiet verkar för:

Att öka valdeltagandet bland funktionsnedsatta.

Att LOV införs i flera kommuner för gruppboenden inom LSS.

Att säkerställa att Centerpartiets webbplats är tillgänglig för personer med olika funktionsvariationer.

Att aktivt verka för att stärka de funktionsnedsattas möjlighet till valfrihet enligt LSS-reformen.

Att Centerpartiet försöker få problematiken som lyfts i motionen beaktad i den pågående LSS-översynen på nationell nivå samt att motionen därmed anses besvarad.

Partistämman beslutade att bifalla följande motioner:

8.2 Att Centerpartiet aktivt arbetar för en utveckling och modernisering av LSS-lagen och personlig assistans.

8.5.1 Att Centerpartiet agerar handlingskraftigt och vågar driva frågor som skapar förbättring för personer med funktionsnedsättning.

8.5.2 Att Centerpartiet för en saklig debatt och visar medmänsklighet.

8.5.3 Att Centerpartiet arbetar för att assistansen ska finnas för alla som behöver den för att kunna leva ett fullvärdigt, aktivt liv.

8.5.4 Att Centerpartiet tar ställning utåt i frågan och arbetar aktivt med att förbättra och utveckla LSS.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.1

8.3

8.4.1

8.6

8.7.2

8.7.3

8.9

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.4.2

8.7.1

8.8

Läkemedel och kosttillskott – motion 8.10 och 8.11

Motionären föreslår att:

8.10.1 Staten ska ha starkare kontroll när det gäller försäljningen av kosttillskott.

8.10.2 Reformera ordningen när det gäller kosttillskott.

8.10.3 Tillverkarna ska anmäla produkten hos en nationell myndighet.

8.10.4 Ett nationellt förbud för de produkter som visar sig vara farliga för konsumenterna konsumenternas säkerhet ska värnas.

8.10.5 Konsumenternas säkerhet ska värnas.

8.11 Centerpartiet ska verka för att ordet ”läkemedel” i försäljning ska reserveras för preparat som i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet kunnat visas ha specifik medicinsk effekt.

Partistyrelsens yttrande

Motionerna lyfter olika förslag på att öka regleringen av kosttillskott respektive alternativa läkemedel och möjligheterna att använda sig av ordet ”läkemedel” i marknadsföringen av sådana.

Det finns ett antal lagar som på olika sätt reglerar att varor som tillhandahålls konsumenterna inte kan orsaka skada och att den information som ges åt konsumenterna inte är missvisande. Produktsäkerhetslagen (2004:451) och Marknadsföringslagen (2008:486) är de två viktigaste exemplen i detta sammanhang. Marknadsföringslagen har bland annat till syfte att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna. Produktsäkerhetslagen motverkar i sin tur att produkter, såsom exempelvis kosttillskott, som innehåller ämnen som kan orsaka skada hos människor kan säljas.

Läkemedel definieras enligt läkemedelslagen 1 § som ”en substans eller kombination av substanser som tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor eller djur, eller som kan användas på eller tillföras människor eller djur i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan eller för att ställa diagnos.”. Vidare finns i Läkemedelslagen ett antal bestämmelser som omgärdar exempelvis homeopatiska och växtbaserade läkemedel, däribland att dessa inte får vara skadliga för den enskilde.

För Centerpartiet är det en viktig princip att samhällets resurser bara ska användas till metoder och läkemedel som bevisligen ger effekt. I detta sammanhang är det viktigt att påpeka skillnaden mellan läkemedel som begrepp och läkemedel som är godkända av Läkemedelsverket eller som ingår i högkostnadsskyddet för läkemedel. Partistyrelsen instämmer dock i vad som framhävs i en av motionerna om vikten av tydlig information till konsumenterna vad gäller olika läkemedels medicinska effekt och det kan finnas skäl att se över hur denna information kan bli ännu tydligare.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.10

8.11

Systembolaget – motion 8.12, 8.13 och 8.51

Motionären föreslår att:

8.12 Systembolagets monopol tas bort och att privatägda butiker genom ett licens/tillståndssystem, på samma sätt som när avregleringen av apoteksmonopolet genomfördes, får möjlighet att sälja alkoholhaltiga drycker.

8.13 Centerpartiet verkar för att alkoholmonopolet avskaffas och ersätts med ett marknadsbaserat system med licenskrav för alkoholförsäljning.

8.51.1 Centerpartiet driver på om att en fördjupad utredning genomförs kring alkoholmonopolets samtliga fördelar och nackdelar belyses ingående.

8.51.2 Centerpartiet utifrån vår ideologiska grund arbetar för att alkoholmonopolet avskaffas på sikt.

Partistyrelsens yttrande:

Partistyrelsen instämmer i vad motionärerna lyfter om Systembolagets bristande tillgänglighet – i synnerhet vad gäller mindre orter. Systembolaget har idag en alltför restriktiv hållning till nyetablering av såväl butiker som ombud på framför allt små orter. Systembolaget måste bli mer lyhört för kommunernas önskemål i denna fråga. Centerpartiet har även sedan tidigare tagit ställning för att Systembolagets öppettider ska utökas.

En låg alkoholkonsumtion är bra för människors hälsa och leder till färre sociala problem som våldsbrott och övergrepp. En stor internationell studie som presenterades i april 2017 och som baserar sig på erfarenheter från andra länder, visade att ett avskaffande av detaljhandelsmonopolet riskerar att öka andelen dödsfall i levercirros med 37 – 63 procent. Studien visade även på att antalet alkoholrelaterade dödsfall till följd av olyckor och självmord skulle öka. Mot bakgrund av detta ser Centerpartiet att det finns fördelar med Systembolagets detaljhandelsmonopol. Men ett detaljhandelsmonopol ställer också höga krav på både kvalitet och tillgänglighet.

Det svenska alkoholmonopolet gör att små producenter är helt i händerna på Systembolagets regelverk och logistikverksamhet för att nå ut till konsumenterna. 2014 ändrade Systembolaget sitt regelverk för hur distributionen ska gå till. Förändringarna har medfört att många små lokala producenter av hantverksproducerade alkoholhaltiga drycker fått svårare att få ut sina produkter på systembolagsbutiker i närområdet och i övriga landet. Centerpartiet menar att det är viktigt att det statliga Systembolaget som monopolföretag tar ett särskilt ansvar och säkerställer att förutsättningarna för små bryggerier och andra hantverksmässiga dryckesproducenter är likvärdiga i hela landet. Det är mycket olyckligt om små bryggerier som har stora avstånd till sina närmaste större orter missgynnas av Systembolagets regelverk. Det skulle i praktiken göra konkurrenssituationen ohållbar i stora delar av vårt land (exempelvis Norrlands inland). Det är även viktigt ur ett konsumentperspektiv att Systembolaget tar ett ansvar för utbudet i hela landet.

Det behöver även bli enklare för lanthandlare att bli Systembolagsombud. Centerpartiet vill införa ett enkelt system för att göra lanthandlare till lagerhållande ombud med Systembolagets priser som golv, med möjligheten att ta ut ett högre pris än Systembolaget. Detta skulle kunna öka tillgängligheten till Systembolagets tjänster men även förbättra lanthandlarnas lönsamhet.

Ett annat sätt att öka såväl tillgänglighet som att stimulera företagande på landsbygden är att tillåta gårdsförsäljning. Under de senaste åren har det skett en kraftig framväxt av lokala mikroproducenter. Centerpartiet har länge drivit frågan om att den som yrkesmässigt tillverkar alkoholdrycker, efter tillstånd, ska kunna sälja alkohol i begränsade kvantiteter.

Partistämman beslutade att Centerpartiet verkar för:

Att kommunernas inflytande över nyetableringen av Systembolagsbutiker och ombud ska öka.

Att Systembolaget ska ta ett större ansvar för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för distribution av hantverksproducerade alkoholhaltiga drycker i hela landet.

Att det ska bli enklare för lanthandlare att bli Systembolagsombud, genom möjligheten att vara lagerhållande ombud med Systembolagets priser som golv.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.51.1

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.12

8.13

8.51.2

Alkohol på uteställen – motion 6.28

Motionären föreslår att:

6.28.1 Verka för en övergripande utredning av utvisningsbeslut utifrån alkohollagen.

6.28.2 Öka alkohollagens rättssäkerhet genom att utvisningsbeslut ska genomföras utifrån tydliga men ungefärliga alkoholhalt i kroppen.

6.28.3 Öka alkohollagens rättssäkerhet genom att utvisningsbeslut ska genomföras efter kontroll med alkoholmätare.

Partistyrelsens yttrande:

Alkohollagen anger att den som säljer alkoholhaltiga drycker inte får servera eller sälja till personer som är märkbart påverkade. Det händer att människor blir nekade tillträde till eller utvisade från uteställen som restauranger eller barer beroende på att de är för berusade eller uppträder aggressivt. Det kan säkert vara svårt att i alla enskilda fall göra en helt rättvisande bedömning av om en person är att betrakta som för berusad.

Att ställa krav på att mätning av alkoholhalten ska ske med alkoholmätare eller att en person inte ska kunna avvisas från ett uteställe utan en viss alkoholhalt i kroppen, medför dock en rad problem. Det skulle inte bara inkräkta på ägarens möjlighet att stoppa oreglerliga personer från att ha tillträde till hens verksamhet utan också medföra stora tillämpningsproblem. Personer reagerar olika på alkoholhalten i kroppen. Vissa personer kan agera störande efter bara några få alkoholenheter i kroppen medan andra inte utgör några problem trots att de kan ha druckit stora mängder. Det skulle också innebära svårigheter med att avvisa personer som har tagit droger men som inte har intagit alkohol alls, men trots detta utgör störande moment.

Det finns också exempel på tillfällen på personer som har blivit avvisade från uteställen på grumliga grunder såsom till exempel etnicitet. Det är givetvis oacceptabelt – i likhet med all annan diskriminering. Centerpartiet ser dock frågan om diskriminering och alkohollagens tillämpning som två skilda saker. Det finns, enligt partistyrelsens bedömning, inget behov av att utreda eller justera alkohollagen.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:

6.28

Amning – motion 8.14

Motionären föreslår att:

8.14.1 Kommuner och landsting i sina offentliga miljöer anammar "Du kan amma här"-kampanjen för att tydliggöra mammors och barns rättigheter att amma i det offentliga rummet.

8.14.2 Centerpartiet skall verka för en lagändring som skyddar ammande mammor och barn, likt de som redan idag finns i flera andra länder.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären menar att det förekommer att ammande kvinnor blir avvisade från offentliga miljöer och att det mot bakgrund av detta krävs lagstiftning för att säkerställa kvinnors rätt att amma offentligt. Enligt rekommendationer från Livsmedelsverket och Expertgruppen för

pediatrisk nutrition finns stora hälsomässiga fördelar med helamning under de första sex månaderna och därefter delamning under det resterande första levnadsåret eller längre. Att nyblivna mammor ges stöd i sin amning via mödra- och barnhälsovården är därför angeläget. Även ideella initiativ som Amningshjälpen utgör ett bra kunskapsstöd för mammor som behöver amningsråd.

Det förekommer rapporter i olika medier från kvinnor som uppger att de har blivit avvisade från exempelvis restauranger på grund av att de har ammat sitt barn. Utan tvekan finns det kvinnor som upplever detta som ett problem. Det är givetvis angeläget att även ammande kvinnor ska kunna vistas i offentliga miljöer utan att riskera att bli avvisade. Det är dock svårt att veta i hur stor utsträckning sådana avvisningar sker och omständigheterna kring dessa. Det är således tveksamt om det är ny lagstiftning som krävs och i så fall av vilket slag. Centerpartiet ser dock positivt på ideella engagemang i likhet med ”Du kan amma här”-kampanjen om dessa bidrar till att fler kvinnor känner sig trygga att amma sina barn i det offentliga rummet.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.14

Barnkonventionen – motion 8.15

Motionären föreslår att:

8.15 Centerpartiet beslutar föreslå att barnkonventionen blir lag i Sverige.

Partistyrelsens yttrande:

Centerpartiets partistämman beslutade 2011 att de fyra huvudprinciperna i FN:s barnkonvention om barnets rättigheter, så som de uttrycks i artiklarna 2, 3, 6 och 12 förs in i rättighetskatalogen i regeringsformens kapitel 2. Partistämman beslutade vidare att alla förändringar av svensk lag ska ske med syfte att förbättra barns ställning.

FN:s barnkonvention antogs 1989 och ratificerades i Sverige året därefter. Genom att Sverige har ratificerat Barnkonventionen och dess två tilläggsprotokoll, är staten redan folkrättsligt förpliktigad att se till att åtagandena enligt Barnkonventionen och dess protokoll fullföljs nationellt. Konventionen och protokollen har införlivats i svensk lagstiftning genom transformering - alltså inte inkorporering - det vill säga genom att anpassa svenska bestämmelser på olika sakområden till kraven enligt Barnkonventionen.

Transformering som metod kräver successiv och kontinuerlig anpassning av nationell lagstiftning och rättstillämpning allteftersom konventionen behöver tolkas i ljuset av ändrade samhällsförhållanden. Centerpartiet anser att detta är en bra princip. Det ger också lagstiftare möjlighet att korrigera lagstiftningen om domstolarnas tolkning inte överensstämmer med

lagstiftarens önskan. Om till exempel Utlänningslagen tolkas av Migrationsöverdomstolen så att ett svårt handikappat barn kan utvisas till ett land där adekvat vård inte finns, kan lagstiftaren göra en ändring i lagen. Om konventionstexten istället inkorporeras i svensk lagstiftning såsom motionären föreslår, riskerar den viktiga möjligheten att försvinna.

FN:s barnkonvention är ett juridiskt dokument som måste tolkas. Den kan, till skillnad från svensk lag, inte ändras om tolkningen visar sig krocka med lagstiftarens intentioner. I ett uppmärksammat fall 2013 fattade Migrationsverket beslut om att utvisa en tvåårig flicka till Frankrike, där hon enligt Migrationsverket kunde återförenas med sin biologiska mamma. Flickan hade övergivits när hon bara tre veckor gammal och hade rotat sig i en svensk familj. Beslutet möttes följaktligen av hård kritik och ändrades sedan till att låta flickan stanna i den nya familjen tills vidare.

Om exempelvis Migrationsöverdomstolen i det aktuella fallet hade beslutat att utvisa den tvååriga flickan med hänvisning till Barnkonventionens artikel om barns rätt till sina biologiska föräldrar, hade ingen lagstiftare kunnat ändra den fortsatta tillämpningen. Fallet illustrerar tydligt de tänkbara konsekvenserna som en eventuell inkorporering av Barnkonventionen skulle kunna medföra.

Den dåvarande Alliansregeringen tillsatte 2013 en utredning om en eventuell inkorporering av Barnkonventionen i svensk lag. Den rödgröna regeringen har aviserat att man kommer att lägga fram en proposition under 2017 som syftar till att göra Barnkonventionen till svensk lag.

Centerpartiets utgångspunkt är hela tiden att hitta det som är bäst för barnen och mot bakgrund av det ligger linjen som fastslogs av stämman 2011 fast. Med ett sådant förslag kan riskerna med en inkorporering av hela Barnkonventionen undvikas, samtidigt som barnets bästa överordnas.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.15

E-hälsa – motion 8.16 och 8.17

Motionären föreslår att:

8.16 En översyn av patientdatalagen genomförs.

8.17.1 Göra NPÖ till ett tvingande nationellt patientdataregister.

8.17.2 Samordna vårt nationella patientdataregister med våra grannländer.

Partistyrerelsens yttrande:

Motionerna lyfter olika förslag på området e-hälsa. Partistyrelsen instämmer i andemeningen i båda motionerna. Den digitala utvecklingen ger helt nya möjligheter att göra hälso- och sjukvård och omsorg mer tillgänglig, effektiv och säker för patienten. Det gäller allt från information, kommunikation, insamling av patientdata för säkrare diagnoser, behandlingar av olika slag samt förebyggande egenvård. Med möjligheten att koppla upp hemmen och patienten till specialistsjukvård och primärvård med kameror, bildskärmar, mikrofoner och högtalare, kan en allt större del av hälso- och sjukvård och omsorg klaras i hemmet. Detta kommer minska trycket på akutsjukvården och frigöra vårdplatser. E-hälsa och välfärdsteknik ger också nya möjligheter att erbjuda en likvärdig vård och omsorg i hela landet.

Konsultföretaget McKinsey har räknat på de potentiella besparingarna som ett systematiskt införande av digitala tekniker i vård och omsorg kan medföra över en tioårsperiod och menar att kostnaderna kan minska med upp till 180 miljarder. Framgångsrik implementering av e-hälsa i vård och omsorg är därför centralt utifrån frågan om välfärdens framtida finansiering.

E-hälsa och välfärdsteknologi används fortfarande i förhållandevis begränsad skala i Sverige – trots en teknikvan befolkning och god digital infrastruktur. Det främsta skälet är den stora variationen av system för information och dokumentation som används i landsting, kommuner och av privata vårdgivare, vilket försvårar informationsutbytet. De betydande kostnader som är förknippade med omställningen till en gemensam plattform gör att de flesta aktörer håller fast vid sina befintliga system.

För att få igång införandet av e-hälsolösningar på bred front krävs ett nationellt ledarskap som håller ihop arbetet. I stämmoprogrammet Låt inte Sverige klyvas lyfts förslaget om en nationell överenskommelse kring e-hälsa. Överenskommelsen bygger på att samtliga kommuner, landsting och privata aktörer enas om att ansluta sig till en gemensam plattform och standarder. Det ska finnas möjligheter att ansöka om stöd till denna omställning, förutsatt att alla berörda aktörer har förbundit sig till överenskommelsen. Det SKL-ägda företaget Inera har arbetat fram en nationell tjänsteplattform, med syftet att göra information mellan olika system utbytbar och jämförbar. En möjlighet är därför att låta Inera bli en del i att hålla samman arbetet med att ansluta aktörerna till plattformen.

Vidare är det mycket angeläget att se över all relevant lagstiftning som idag utgör ett hinder för utvecklingen av e-hälsa och användandet av välfärdsteknik. Ett sådant exempel är patientdatalagen, som nämns i en av motionerna samt en ny socialtjänstdatalag. Det krävs också en tydligare reglering i frågor som rör patientens integritet och möjligheten att utbyta information. Man behöver exempelvis se över möjligheten till en lagreglerad tystnadsplikt för leverantörer av e-tjänster till vård och omsorg. Därtill bör man låta alla medborgare aktivt ta ställning till om man vill ge sitt medgivande till insyn i sin eller sin närståendes journal via e-tjänster.

En motion tar upp frågan om nationell patientöversikt, NPÖ, vars syfte är att göra det möjligt för behörig vårdpersonal att med patientens samtycke ta del av journalinformation som registrerats hos andra landsting, kommuner eller privata vårdgivare. NPÖ ger dock bara tillgång till utdrag från vissa system. Därtill kvarstår grundproblemet att landsting/regioner, kommuner och privata vårdgivare fortfarande använder sig av olika system för såväl

dokumentation som information, vilket gör att ett fullt informationsutbyte via NPÖ inte är möjligt.

Förslaget om att samordna de nordiska journalsystemen som förs fram av en motionär låter sig inte göras av flera skäl. Inte minst olika typer av lagstiftning, system och sjukvårdsorganisation skulle göra genomförandet av ett sådant system mycket svårt och kostsamt. Sverige har halkat efter i utvecklingen av e-hälsa och därför måste den mest prioriterade uppgiften framöver vara att på allvar få igång det nationella digitaliseringsarbetet i vård och omsorg.

Partistämman beslutade att Centerpartiet verkar för:

Att det genomförs en översyn av relevant lagstiftning för att ge bättre förutsättningar för införandet av e-hälsa och välfärdsteknologi.

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.16

8.17

Fysioterapi och läkarvårdsersättning - motion 8.18

Motionären föreslår att:

8.18 Över dessa två lagar med syfte att göra det möjligt med regelbunden uppföljning och kvalitetsarbete.

Partistyrelsens yttrande:

Motionen lyfter problemen som landsting och regioner har gällande uppföljning av de verksamheter som bedrivs enligt lagen om ersättning för fysioterapi och lagen om läkarvårdsersättning. Privatpraktiserande läkare och fysioterapeuter kan få ersättning för sin verksamhet enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning respektive lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi, som trädde i kraft den 1 januari 1994.

Den dåvarande Alliansregeringen tillsatte en utredning 2012 vars uppdrag bland annat var att analysera hur läkarna och fysioterapeuterna i ökad utsträckning kan integreras i det övriga hälso- och sjukvårdssystemet. Ett antal frågor – däribland hur uppföljning kan möjliggöras – utreds fortfarande.

Partistyrelsen delar motionärens bild och ser det som problematiskt att landsting och regioner idag saknar verktyg för att följa upp de berörda verksamheterna. Det är av yttersta vikt att

kvaliteten inom all offentligt finansierad vård kan följas upp. Ett förtydligande av de berörda lagarna är angeläget.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.18

Dödshjälp – motion 8.19, 8.20 och 8.21¹

Motionären föreslår att:

8.19 Partistämman ställer sig bakom att en utredning tillsätts om gråzonerna vid lidande och död i livets slutskede där frågan om rätten till dödshjälp också behandlas.

8.20.1 Centerpartiet riksstämman beslutar att tillåta aktiv dödshjälp i livets slutskede.

8.20.2 Centerpartiet driver på den juridiska processen för ett godkännande av aktiv dödshjälp.

8.21.1 Centerpartiet tillsätter en etisk grupp som tar fram beslutsunderlag för en förändring av nuvarande lagstiftning som idag i Sverige förbjuder alla former av dödshjälp.

Partistyrelsens yttrande:

Motionerna framför olika förslag om att utreda rätten till och att tillåta aktiv dödshjälp i livets slutskede.

Partistyrelsen instämmer i att rätten till värdighet i livets slut är en angelägen fråga, som i grunden handlar om medmänsklighet och god omsorg. En förbättrad vård i livets slutskede – så kallad palliativ vård - är ett viktigt område som den dåvarande Alliansregeringen satsade på inom ramen för arbetet ”De mest sjuka äldre”. Socialstyrelsen tog även 2013 fram de första nationella riktlinjerna för palliativ vård. Dock kvarstår behoven av förbättrad tillgänglighet till palliativ vård och detta bör vara ett prioriterat område även framöver.

Redan idag är det tillåtet enligt lag att avstå från att inleda livsuppehållande behandling och att som patient kräva att livsuppehållande behandling ska avslutas. Socialstyrelsen slog även i ett tidigare fall fast att det till och med var tillåtet att på patientens begäran stänga av en respirator. Det är också lagligt att i den palliativa vården kraftfullt ångestdämpa, smärtstilla och palliativt söva patienten även om konsekvensen blir att livet blir kortare.

Vad gäller aktiv dödshjälp anser partistyrelsen att det strider mot sjukvårdens etiska grundprinciper om att stå i livets tjänst, bota, lindra och trösta. Det står även i strid med den

¹ 8.21.2 behandlas i yttrande Pendeltågsstationer i Kommitté 13.

etik som samhället baseras på, nämligen att ingen har rätt att ta en annan människas liv. Idag finns heller inga läkemedel i Sverige som leder till säker död. Amerikanska avrättningsmetoder med injektion av tre olika läkemedel är den enda metod som är vetenskapligt baserad.

Aktiv dödshjälp motiveras av situationer där sjukvården inte har klarat sitt uppdrag att trösta och lindra smärta, oro och ångest i livets slutskede. Slutsatsen av dessa misslyckanden måste vara att förbättra den palliativa vården – inte att medverka till självmord.

Partistyrelsen anser inte att det är rimligt att kräva av sjukvårdspersonal att medverka till självmord. Vidare finns det en risk att allmänhetens förtroende för sjukvården skulle minska om vården fick i uppgift att bistå i att avsluta liv. Svårt handikappade och sjuka skulle riskera att hamna i dilemman att med hänsyn till lidande anhöriga begära läkarassisterat självmord för att lindra lidandet för de nära och kära. Det är svårt att vara säker på att det är den svårt sjukes vilja och inte de anhörigas outtalade önskemål.

Läkare som arbetar med svårt sjuka döende barn och vuxna upplever inget behov av läkarassisterade självmord eller aktiv dödshjälp. Däremot efterfrågas förbättrade möjligheter till palliativ vård. På många håll i landet finns hospice som erbjuder palliativ vård till patienter i livets slutskede, vilken är mycket uppskattad av både patienter och närstående. Centerpartiet bör därför fortsätta verka för utvecklingen av god palliativ vård i hela landet.

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.19

8.20

8.21.1

Tandvård – motion 8.22 och 8.23

Motionären föreslår att:

8.22.1 Tandvården skall jämföras med övrig sjukvård och sammanföras med sjukvården till ett ekonomiskt system med samma ekonomiska premisser för tandvårdspatienter som för andra patienter.

8.22.2 Tandvården skall jämföras med övrig sjukvård och sammanföras med ”den vanliga sjukvården” till ett ekonomiskt system med samma ekonomiska premisser för tandvårdspatienter som för andra patienter.

8.23 Omgående skall utreda hur tandvården i framtiden skall kunna bli en del av hälso- och sjukvården och införas under högkostnadsskyddet.

Partistyrelsens yttrande:

En god munhälsa ger också förutsättningar för en bra hälsa i övrigt. Dålig tandstatus kan orsaka problem såsom bristande nutrition hos äldre, men kan också vara stigmatiserande för den som exempelvis saknar tänder. Tänderna kan därför inte ses som en separat del av kroppen, utan har betydelse för människors allmäntillstånd och livskvalitet. Motionärerna belyser således en viktig fråga.

På många sätt har tandvården varit ett område där plånboken styrt och där personer med låga inkomster – däribland unga vuxna - i många fall valt att avstå från tandvård. Detta utgjorde bakgrunden till att den dåvarande Alliansregeringen 2008 genomförde en tandvårdsreform med ett högkostnadsskydd och ett allmänt tandvårdsbidrag (ATB). Genom ATB får alla, från och med det år man fyller 22 år, ett bidrag till regelbundna tandvårdsbesök. Därutöver beslutade riksdagen 2016 att höja åldern för gratis barn- och ungdomstandvård till och med det år man fyller 23 år.

Högkostnadsskyddet inom tandvården innebär att kostnader för den enskilde över 3 000 kronor under en tolv månaders period subventioneras. Mellan 3 001 och 15 000 kronor ersätts 50 procent av kostnaden. Över 15 000 kronor är ersättningen 85 procent. Den 1 januari 2013 infördes också det tredje steget i tandvårdsreformen, med förstärkt stöd till personer som kan få problem med tänderna på grund av sin sjukdom eller funktionsnedsättning.

Enligt beräkningar från Riksdagens Utredningstjänst (RUT) skulle en harmonisering av subventionen inom sjuk- och tandvård ge upphov till en årlig utgiftsökning på mellan omkring 6,5 och drygt 10 miljarder kronor, förutsatt att man behåller dagens allmänna tandvårdsbidrag.

De närmaste åren då allt färre ska försörja allt fler och en åldrande befolkning kräver fler och dyrare vårdinsatser, kommer hårdare ekonomiska prioriteringar att behöva göras. Det finns många patientgrupper som är i behov av vård som kräver mer resurser – exempelvis svårt cancersjuka personer. Mot bakgrund av detta anser inte Centerpartiet att det vore en rimlig prioritering att låta tandvården ingå i högkostnadsskyddet för hälso- och sjukvård. Genom tandvårdsreformen har personer med omfattande behov och små ekonomiska marginaler ett betydligt starkare skydd idag jämfört med tidigare. För övriga grupper anser partistyrelsen att det är befogat med en fortsatt hög grad av egenfinansiering.

Partistämman beslutade att Centerpartiet verkar för:

Att som ett första steg göra en översyn av gränsdragningsproblem med sjukdom i munhålan som idag anses gå på tandvårdsförsäkringen i stället för högkostnadsskyddet.

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.22

8.23

Motioner om rökning – motion 8.24, 8.25 och 8.26

Motionären föreslår att:

8.24 Centerpartiet arbetar för att lagstiftningen ändras så att Polis kan beslagta tobaksprodukter från personer under 18 år.

8.25 Höja minimiåldern att köpa tobak med ett år varje år. Det innebär att ingen tvingas sluta, men att ingen kan börja. Vi ser detta som en förutsättning att en gång nå målet att Sverige blir rökfritt.

8.26.1 Centerpartiet jobbar för att förbjuda rökning på allmän plats, så som perronger, busshållplatser, torg och andra offentliga platser.

8.26.2 Centerpartiet jobbar för att förbjuda rökning på uteserveringar.

8.26.3 Centerpartiet jobbar för att ta bort undantaget gällande fimpar i nedskräpningslagen.

8.26.4 Centerpartiet jobbar för att öka kostnaderna för tobak så att skatten täcker mer av kostanden för samhället.

8.26.5 Centerpartiet jobbar för att införa rökfri arbetstid i kommuner, landsting, myndigheter och hos andra offentliga arbetsgivare.

8.26.6 Centerpartiet jobbar för att göra det lättare för privata arbetsgivare att införa rökfria arbetstider.

Partistyrelsens yttrande:

En motion lyfter ett antal förslag om att minska rökningen och nerskräpningen med fimpar. En annan motionär yrkar på att höja minimiåldern för att köpa tobak med ett år varje år, i syfte att uppnå ett rökfritt Sverige. Centerpartiet tog på partistämman 2015 beslut om att driva ”Rökfritt Sverige” ställa sig bakom intentionerna i Världshälsoorganisationen WHO:s tobakspreventiva strategi, vari ingår ett ställningstagande för tre viktiga tobakspreventiva åtgärder: exponeringsförbud för tobak i butiker, neutrala cigarettpaket och fler rökfria miljöer utomhus. Exempel på miljöer som bör bli rökfria är, bland annat perronger, busshållplatser och uteserveringar – däremot inte torg som anges som exempel av motionären. Stämman har även tidigare tagit ställning för att ta bort undantaget gällande fimpar i nedskräpningslagen.

En av motionerna tar upp frågan om att ge polisen ökade befogenheter att beslagta tobak. Tobaksprevention är en av de viktigaste bitarna i detta sammanhang – att förhindra att ungdomar börjar röka genom förebyggande arbete är mer verkningsfullt än att beslagta tobak från dem. Det är viktigt att vi säkerställer att tobaksprodukter inte säljs till minderåriga. I detta kan bland annat ingå att skärpa straffen mot dem som säljer tobak åt minderåriga och även att motverka den grova organiserade brottsligheten, som inte sällan ägnar sig åt smuggling av cigaretter.

Så kallade provköp tillåts sedan 1 maj 2014. Det innebär att det nu finns ett lagstöd för att genomföra kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel för att se om butiker kontrollerar åldern på den som köper. En av de viktigaste faktorerna för att stoppa personer från att råka in på en brottslighet är att bygga förtroende mellan dem och polisen. Om polisen skulle ges befogenhet att beslagta tobak skulle leda till stora svårigheter i kontakten mellan Polis och ungdomar. Det är troligt att de unga människor som det är så viktigt att polisen kan bygga förtroende med skulle undvika kontakt med polisen i syfte att slippa få sina tobaksprodukter beslagtagna.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.26

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.24

8.25

Barnmorskeutbildningen - motion 8.27

Motionären föreslår att:

8.27 Centerpartiet ska verka för att examensmålen för barnmorskeexamen förändras för att försvåra för personer som av religiösa skäl inte vill utföra delar av barnmorskors normala arbetsuppgifter.

Partistyrelsens yttrande:

Partistyrelsen instämmer i motionens andemening om att religiösa uppfattningar inte ska stå i vägen för barnmorskor, eller annan vårdpersonal, utför de uppgifter som ligger inom ramen för deras uppdrag. Centerpartiet anser mot bakgrund av det att så kallad samvetsfrihet inom vård och omsorg inte ska vara tillåten. Det kan inte vara upp till vårdpersonal själva att avgöra vilka uppgifter de ska utföra. Fri abort fram till vecka 18 är en lagstadgad rättighet för kvinnor i Sverige. Därför får inte vårdpersonal vägra att utföra en abort på grund av religiös övertygelse. Den dom som föll i Arbetsdomstolen nyligen i det uppmärksammade fallet i Jönköping, bidrog till att tydliggöra frågan om samvetsfrihet ytterligare. Centerpartiet anser därför inte att vidare åtgärder, såsom att förändra examensmålen för barnmorskeexamen, är nödvändiga.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.27

ADHD-diagnoser – motion 8.28

Motionären föreslår att:

8.28.1 Neuropsykiatriska diagnoser inte ska ställas medan en person fortfarande befinner sig i utveckling från barn till vuxen.

8.28.2 Individer kan tillgodogöra sig av samhällets vård-, stöd och trygghetssystem utifrån behovsprövning och tillgänglighetsanpassning oberoende av diagnos, och därigenom kunna vara fullvärdiga samhällsaktörer utifrån sina individuella förutsättningar.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären anser att det inte är lämpligt att ställa neuropsykiatriska diagnoser på barn och unga. Vidare menar motionären att barn och unga ska få de stöd de behöver – oberoende av diagnos. Vård och stöd som är anpassade efter individens tillstånd är viktigt och utgör också en grundprincip för vården och omsorgen. Att kunna ställa en korrekt diagnos är dock en förutsättning för att tillhandahålla det stöd och den medicinering som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet visat sig mest effektivt. Huruvida det är lämpligt att ställa neuropsykiatriska diagnoser på barn och unga är ytterst en fråga för professionen och är inte något som politiken ska fatta beslut om.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.28.2

Partistämman beslutade att avslå följande motion:

8.28.1

Folkhälsa – motion 8.29, 8.30, 8.31, 8.32, 8.33 och 8.34

Motionären föreslår att:

8.29 Centerpartiet verkar för att undersöka möjligheten att införa ett BOT avdrag för att främja det egna ansvaret för hälsan.

8.30.1 Ett nationellt program för breda hälsofrämjande insatser som fokuserar på goda matvanor, fysisk aktivitet, tobaksfrihet och måttfulla alkoholvanor utvecklas, som ger individen stöd aktivt att påverka och främja sina levnadsvanor och därmed minska sin risk för kroniska sjukdomar.

8.30.2 Programmet implementeras på regional nivå där investeringsmedel från landstingens/regionernas sjukvårdsbudgetar ökad utsträckning allokeras till förebyggande åtgärder.

8.30.3 Det i primärvårdens uppdrag också ingå att erbjuda individuella hälsodialoger till samtliga medborgare i särskilda årsklasser för att förebygga och i tid upptäcka sjukdomar utifrån modeller som utvecklats i bl.a. Västerbottens och Jönköpings län.

8.31 Centerpartiet verkar för att införa hälsoundersökningar likt Västerbottensmodellen i hela landet.

8.32.1 Lagstifta om en skyldighet för berörda verksamheter att erbjuda hälsoundersökningar år då invånare fyller 55, 60 och 65.

8.32.2 Bashälsoundersökning är frivillig och erbjuds till en starkt subventionerad kostnad.

8.32.3 Erbjudandet förutsätter att invånaren själv fyller i en hälsorapport, besöker ett provlabb och själv tar del av provresultatet med generella rekommendationer för ökat välbefinnande.

8.32.4 Person med provsvar som kräver uppföljning personligen kontaktas av relevant vårdpersonal.

8.32.5 Lagstifta om en skyldighet för berörda verksamheter att erbjuda hälsoundersökningar vid minst två lämpliga tidpunkter i vuxen ålder.

8.33.1 Förstärka det förebyggande arbetet i befintliga vårdenheter.

8.33.2 Satsa på bred samhällsinformation om kost och hälsa.

8.33.3 Utreda olika möjligheter att minska sockerhalten.

8.33.4 Införa mera konsumentkunskap i skolan.

8.34.1 Effekterna av ett FYR-avdrag bör utredas, kostnaderna för ett sådant beräknas och en finansiering identifieras.

8.34.2 Om man ser effekterna vara mer positiva än negativa, ett FYR-avdrag bör presenteras och genomföras.

Partistyrelsens yttrande:

Motionerna tar upp frågan om folkhälsa på olika sätt. Goda hälsovillkor är av avgörande betydelse för ett bra liv. Idag ligger tyngdpunkten ofta på att reparera i efterhand, när människor redan har blivit sjuka. Centerpartiet anser att det behövs ett nytt synsätt grundat på insikten att hälsofrämjande och förebyggande investeringar i närtid minskar mänskligt lidande och reducerar framtida välfärdskostnader. Detta var en av utgångspunkterna för det

välfrädsprogram som partistämman 2013 beslutade om. Där ingick bland annat beslutet om att landsting och regioner ska införa hälsosamtal enligt Västerbottenmodellen.

I Sverige finns unika system för hälsovård i form av exempelvis barn- skol- och företagshälsovård. Genom detta förebyggande arbete har vi bland världens lägsta mödradödlighet och spädbarnsdödlighet. Kunskapen finns även kring hur en god hälsa kan främjas hos äldre, men det är ett område där det saknas nationell samordning. Det finns flera exempel på lokala program där man, med relativt låga kostnader, nått goda resultat.

Partistämman 2013 fattade beslut om att Centerpartiet ska verka för införandet av äldrehälsovårdsprogram, i likhet med vad som föreslås i motion 8.32. Motionen lyfter vidare en rad förslag som är på en detaljnivå som inte partistämman kan fatta beslut om.

En motion tar upp frågan om ett BOT-avdrag för tjänster såsom massage, terapi eller att träffa en personlig tränare. Många människor känner att de får hjälp att förbättra sin hälsa med stöd av exempelvis en personlig tränare eller att få massage. Möjligheten att få stöd till förbättrade levnadsvanor genom exempelvis kostrådgivning finns redan idag. Tillgången till stöd genom samtalsterapi för personer med psykisk ohälsa behöver förbättras – stämmoprogrammet Trygghet i hela landet tar upp detta.

I en motion föreslås införandet av ett FYR-avdrag, det vill säga ett skatteavdrag för tjänster för fysisk aktivitet och rehabilitering. Motionärerna menar att det nuvarande friskvårdsbidrag som arbetsgivare kan erbjuda är starkt begränsat vad gäller både beloppsgräns och typer av aktiviteter. Partistyrelsen instämmer i intentionerna i motionen – att få fler människor att röra på sig är en viktig uppgift för att förbättra folkhälsan. Partistyrelsen anser dock att det är bättre att utgå från det system med skatteavdrag för friskvård som redan finns, men att man med fördel kan utöka antalet aktiviteter som omfattas av avdraget – något som Centerpartiet sedan tidigare tagit ställning för.

RUT- och ROT-avdrag infördes av flera skäl. Ett skäl var att minska motiven för svartarbete. Ett annat var att nya arbeten skulle skapas genom att människor istället för att själva utföra arbeten i hemmet, ska köpa tjänsten av företag. Personliga tränare eller terapeuter uppfyller inget av dessa kriterier. De höga skatterna på olika tjänster gör att arbetstillfällena inte kommer till stånd. Intentionerna i motionerna är utmärka men det finns bättre sätt att förbättra hälsofrämjande aktiviteter.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.30

8.31

8.32

8.33

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.29

8.34

Vårdpersonal– motion 8.35, 8.36 och 8.37

Motionären föreslår att:

8.35 Allschemalagd arbetstid ska räknas in i tjänstgöringsgraden.

8.36 Centerpartiet ska införa i sin politik Vårdförbundets modell som är mer anpassad för sjuksköterskor.

8.37.1 En objektiv värdering görs av vad som är rätt lönenivå för sjuksköterskor utifrån den utbildning och det ansvar de har. Det är viktigt att den utvärderingen görs utifrån en jämlik lön mellan kvinnor och män på hela den svenska arbetsmarknaden.

8.37.2 Skatteutjämningsystemet och jämförelsesystemen mellan landstingen görs om så att det inte lönar sig att underbetala personalen.

8.37.3 Vidareutbildningen av sköterskor i specialistdiscipliner kan ske som en del i tjänsten.

8.37.4 En gemensam nationell plan tas för att inom kortast möjligaste tid justera sjuksköterskornas löner till en jämlik lönenivå, dvs lön som om de vore män i lika ansvarsfulla jobb med lika lång utbildning.

Partistyrelsens yttrande:

En motion lyfter förslaget om att införa utbildningsanställningar för sjuksköterskor som utbildar sig till specialister, enligt samma modell som förordas av Vårdförbundet. Behovet av specialistutbildade sjuksköterskor väntas öka de kommande åren – inte minst med anledning av de stora pensionsavgångarna. Samtidigt väljer allt färre sjuksköterskor att vidareutbilda sig. Det finns flera orsaker till detta – en av dessa är troligen bristen på ekonomiska incitament.

Till skillnad från specialistläkarutbildningen genomförs inte sjuksköterskornas specialistutbildning med lön, vilket innebär att sjuksköterskan oftast måste ta studielån.

Centerpartiet tog på partistämman 2013 ställning för en rad förslag om att göra det mer attraktivt för sjuksköterskor att vidareutbilda sig till specialister. Det handlade bland annat om möjligheten att utbilda sig med bibehållen lön.

Två motioner tar upp frågan om lönenivåer för anställda inom vård och omsorg. Partistyrelsen instämmer i vikten av skäliga lönenivåer utifrån utbildningsnivå och jämställda löner på arbetsmarknaden i allmänhet. Vad gäller såväl lönenivåer som jourersättningar är detta en fråga för arbetsmarknadens parter att besluta om. Politiken kan däremot använda sig av andra

verktyg såsom exempelvis sänkta inkomstskatter. Centerpartiets uppfattning är att skatterna på arbete generellt bör minska. När det gäller anställda inom vård och omsorg är möjligheterna att byta arbetsgivare ett viktigt sätt för personalen att driva upp sina löner. En sjuksköterska tjänar i snitt 2 000 – 3 000 kronor mer i månaden i privat driven vård och omsorg, jämfört med inom offentligt ägd verksamhet. Att säkerställa fortsatta förutsättningar för privata aktörer att verka inom vård och omsorg är därför angeläget.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.35

8.36

8.37

Förmånscykel – motion 8.38

Motionären föreslår att:

8.38 Centerpartiet regionalt och nationellt verkar för att anställda i offentlig verksamhet erbjuds förmånscykel genom sin anställning vilket främjar hälsa och miljö positivt.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären yrkar på att Centerpartiet ska verka för att anställda inom offentlig verksamhet erbjuds cyklar som en löneförmån – något som genomförts i Nacka kommun. Partistyrelsen ser positivt på om fler arbetsgivare ger ökade möjligheter åt sina anställda att motionera, genom friskvårdsbidrag eller på annat sätt. Om fler kommuner vill införa system med förmånscyklar är det bra, men det är inget som kräver åtgärder på nationell nivå.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.38

Prostatacancer – motion 8.39

Motionären föreslår att:

8.39.1 Män får en kontroll av prostatan liknande den för mammografin från 40 år.

8.39.2 Efter 65 år ska kontrollen för både mammografi och prostata vara kostnadsfri.

Partistyrelsens yttrande:

År 2014 gick Socialstyrelsen ut med en rekommendation om att screening för prostatacancer med så kallat PSA-prov till män 50-70 år, inte bör erbjudas av hälso- och sjukvården. Bakgrunden var att man bedömde att det inte fanns tillräcklig evidens för en allmän screening. Det handlar framför allt om den största gruppen – det vill säga män med en mindre farlig prostatacancer. För denna grupp innebär de testmetoder som hittills tagits fram att man ofta genomgår icke nödvändiga behandlingar som riskerar att leda till livslånga biverkningar.

Sedan Socialstyrelsens rekommendationer har nya forskningsresultat framkommit. Nya, mer träffsäkra metoder har tagits fram som har bättre möjligheter att identifiera de män med en prostatacancer som kräver behandling. Därför pågår för närvarande ett arbete med att ta fram en ny bedömning om screening för prostatacancer. Partistyrelsen anser att det är angeläget att invänta Socialstyrelsens bedömning innan beslut om allmän screening kan fattas.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.39

Vaccin mot HPV – motion 8.40

Motionären föreslår att:

8.40.1 Centerpartiet bevakar utredningen om det statliga vaccineringsprogrammet och bidrar till att säkerställa att barn oavsett kön eller sexuell läggning får lika tillgång till statsfinansierat vaccin mot HPV.

8.40.2 Vuxna i hela samhället sakligt och tydligt informeras om möjligheten att vaccinera sig mot HPV.

8.40.3 Centerpartiet inkluderar finansieringen av vaccinering i kommande budgetförslag.

Partistyrelsens yttrande:

Frågan om vilka sjukdomar som ska ingå i det nationella vaccinationsprogrammet utreds av Folkhälsomyndigheten och utgör sedan underlag för politiska beslut på området. Därefter är det upp till Folkhälsomyndigheten att utifrån rådande forskningsläge utfärda föreskrifter om vilka grupper som ska erbjudas ett visst vaccin. Det gäller även frågan om HPV-vaccin som för närvarande ses över. Det är således inte en fråga för politiken att avgöra vilka personer som ska få tillgång till olika vacciner.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.40

Obligatorisk vaccination – motion 8.41

Motionären föreslår att:

8.41 Det ska vara obligatoriskt för asylsökande att ta samma vaccin som svenska barn får under sina första år.

Partistyrelsens yttrande:

Motionen tar upp frågan om smittskydd genom vaccination för sjukdomar såsom TBC, påssjuka och mässling. Det svenska vaccinationsprogrammet, som bygger på frivillighet, har historiskt sett varit mycket framgångsrikt och når fortfarande de allra flesta barn. Samtidigt syns idag en alarmerande trend där en del föräldrar väljer att avstå från att vaccinera sina barn. Även om de flesta barn i Sverige idag vaccineras, förekommer det lokalt att färre än de 95 procent som krävs för ett fullgott skydd får de vaccin som ingår i vaccinationsprogrammet.

Att ett fåtal såväl inrikes- som utrikesfödda föräldrar tackar nej till de vaccinationer som erbjuds via BVC, handlar främst om bristande kunskap och information. Därför är det angeläget att nå ut till föräldrar med information om riskerna som är förknippade med att inte vaccinera barn, samt att slå hål på de myter som florerar om påstådda bieffekter av vaccin. I slutändan handlar frågan om att varje förälder tar ansvar för sina barn. Att erbjuda vaccination är en god idé men obligatorisk eller annan tvångsmedicinering vore ett grovt övertramp i statens befogenheter och riskerar att strida mot grundlagen. Därför anser inte Centerpartiet att det ska vara obligatoriskt för vare sig asylsökande eller någon annan grupp att vaccinera sig.

Partistämman beslutade att avslå följande motion:

8.41

Organdonation – motion 8.42

Motionären föreslår att:

8.42.1 Undersöka olika möjligheter för att öka tillgången på organ för donationer.

8.42.2 Centerpartiet ställer sig bakom kravet på ett organdonationssystem som bygger på att man aktivt måste säga nej till donation för att stå utanför systemet.

Partistyrelsens yttrande:

Organdonation är en fråga som handlar om att rädda liv. Trots att svenskarna är generellt positivt inställda till organdonationer är vi inte särskilt bra på att donera, vilket är ett stort problem. Det vore bra om fler valde att registrera sig i donationsregistret. Centerpartiet ställer sig därför bakom en lagändring som innebär att om man inte aktivt sagt nej till att bli organdonator, blir man det automatiskt när man dör. 2015 presenterades utredningen om

donations- och transplantationsfrågor, där ett flertal förslag läggs fram för att öka tillgången på organ för donationer. Där ingår bland annat förslag på ökad information till allmänheten och bättre förutsättningar för att vidta medicinska insatser för att bevara möjligheten till donation. Det är angeläget att regeringen utifrån utredningens förslag lägger fram en proposition till riksdagen, för att möjliggöra införandet av fler åtgärder för att öka tillgången till organ för donation.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.42

Missbruks- och narkotikapolitik – motion 8.43, 8.44, 8.45 och 8.46

Motionären föreslår att:

8.43.1 Bruk och innehav av narkotikaklassade preparat avkriminaliseras.

8.43.2 Centerpartiet verkar för en narkotikapolitik med fokus på rehabilitering.

8.44.1 Centerpartiet verkar för en avkriminalisering av brukande av narkotika.

8.44.2 Följande stycke skrivs in på lämpligt ställe under ”missbruk” i partiprogrammet: Vi vill se ett samhälle som är fritt från missbruk. Det bästa vore om ingen hamnade i ett missbruk och därför vill vi satsa på det förebyggande arbetet. Personer som befinner sig i ett missbruk måste få bättre tillgång till vård och behandling än idag. Sjukvården ska ha det samlade ansvaret för missbruksbehandling och Sverige bör satsa mer på att vårda missbrukare.

8.45 Missbruksvården måste vara välfungerande, tillgänglig och vetenskaplig i hela Sverige. Missbruksvården måste också se beroendet som problemet och sjukdomen, oavsett missbrukande substans.

8.46 Ett gemensamt huvudmannaskap för missbrukare och psykiskt funktionshindrade skapas.

Partistyrelsens yttrande:

Droger och narkotikamissbruk utgör ett stort problem för de människor som drabbas, för anhöriga och för hela samhället. Sverige har en restriktiv narkotikapolitik, och jämförande undersökningar visar att jämfört med flertalet andra europeiska länder är det få skolelever i Sverige som prövat narkotika (ESPAD). Även bland vuxna är erfarenheten av att missbruka narkotika jämförelsevis låg i Sverige (EMCDDAs årsrapporter). Centerpartiets uppfattning är att Sverige fortsatt ska ha en restriktiv narkotikapolitik. Innehav, köp och försäljning av heroin, kokain, cannabis och andra droger är och ska vara olagligt.

Samtidigt som vi bland annat genom en restriktiv narkotikapolitik förhindrar att människor utvecklar ett narkotikaberoende måste vi ge de som har utvecklat en beroendesjukdom bästa möjliga vård. Enligt EU:s drogobservatorium i Lissabon (ECNN) är narkotikamissbruk en av de största orsakerna till hälsoproblem och dödsfall bland ungdomar och yngre vuxna i Europa.

Generellt är överdos den huvudsakliga dödsorsaken. Satt i relation till befolkningsstorleken var de inrapporterade dödstalen 2013 högst i Estland, Norge och Sverige. Alltför få människor får hjälp mot sina missbruksproblem. Därför behövs en genomgripande utredning av orsakerna till den höga narkotikadödligheten och vilka reformer som är nödvändiga för att minska den.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att missbruksvården i högre grad måste präglas av vetenskap och beprövad erfarenhet och tog redan 2011 ställning för ett förändrat huvudmannaskap med ett överförande av ansvaret för missbruksbehandling till landstingen. Majoriteten av narkotikamissbrukarna har en bakomliggande psykisk eller somatisk sjukdom. Därför måste missbruksvården utgå från att i första hand behandla den aktuella sjukdomen och i andra hand att i största möjliga mån lindra sjukdomssymptomen. All annan sjukvård utgår från det perspektivet och missbruksvården ska inte vara något undantag. Sjukvården ska kunna använda sig av substitutionsbehandling.

En del av utredningen av den höga narkotikadödligheten i Sverige bör utvärdera gällande lagstiftning som bland annat kriminaliserar bruk av droger. En sådan utredning måste både undersöka om lagen är ett viktigt redskap i att förhindra att människor insjuknar i drogberoende, om lagen bidragit till den höga dödligheten bland människor som använder droger i Sverige, och vilka erfarenheter det finns av att både minska narkotikamissbruket och minska dödsfallen bland drogberoende.

En av motionerna yrkar på att genomföra ändringar i diverse formuleringar kring missbrukspolitik i tidigare stämmoprogram. Att ändra i av tidigare partistämmor redan antagna program är dock inte aktuellt.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.43.2

8.45

8.46

Partistämman beslutade att avslå följande motioner:

8.43.1

8.44

Pornografins påverkan på barn och unga – motion 8.47

Motionären föreslår att:

8.47.1 Centerpartiet verkar för att utreda huruvida införandet av systemet opt-in och opt-out skulle vara ett användbart verktyg för att minska pornografitillgängligheten hos barn och unga.

8.47.2 Centerpartiet verkar för att sex- och samlevnadsundervisning införs som särskilt ämne i grundskolan (från mellanstadiet) och gymnasieskolan.

8.47.3 Centerpartiet verkar för att Skolverket ges i uppdrag att specificera att grundskolan och gymnasieskolans sex- och samlevnadsundervisning även berör pornografi kopplat till hälsa, normer och allas lika värde.

8.47.4 Centerpartiet verkar för att Skolverket tar fram ett material om pornografi och dess påverkan på barn- och ungas hälsa, normer och allas lika värde för skolor att använda i undervisningen.

8.47.5 Centerpartiet verkar för att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att ta fram en informationskampanj riktad till föräldrar om hur en kan samtala med unga om pornografin de möter på internet.

Partistyrelsens yttrande:

Motionen tar upp frågan om unga människors konsumtion av pornografi på Internet. Motionären lyfter att det finns många unga personer som genom en hög konsumtion av pornografi utvecklat något som kan liknas vid ett beroende, vars konsekvenser ofta blir behov av allt mer extremt material. Motionären påpekar att i likhet med exempelvis alkohol och drogers beroendeframkallande effekter, är barn och unga extra känsliga för denna typ av påverkan då deras hjärnor fortfarande inte är färdigutvecklade. Det har även, enligt den forskning som motionen refererar till, visat sig att en hög konsumtion av mycket grovt pornografiskt material är sammankopplat med såväl orealistiska attityder om sex som sexuella aggressiva beteenden och ökad våldsbänagenhet.

Partistyrelsen instämmer i att konsumenterna ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt aktivt kunna välja att addera ett filter mot visst innehåll på internet, till exempel pornografiskt sådant. Det finns idag många leverantörer som erbjuder liknande filter, men dessa är ofta både kostsamma och upplevs som krångliga. Det behöver därför bli enklare att begränsa tillgången till pornografiskt material i hemmet för den som så önskar och anser att det är det bästa för barnen i familjen. Det skulle också ge möjlighet för exempelvis skolor att lägga till sådana filter. I grunden är detta en fråga om att stärka konsumentmakten, vilket Centerpartiet anser är viktigt.

Partistyrelsen instämmer med motionären om vikten av bättre stöd åt föräldrar i hur de kan prata med unga om frågor som rör sex och samlevnad generellt, inklusive frågan om pornografi. Idag erbjuds föräldrastöd på många håll i landet – där kan förslagsvis även information om hur man pratar med unga om dessa frågor ingå.

Det är även angeläget att unga människor genom skolan får tillgång till en bra sex- och samlevnadsundervisning. Enligt läroplanen är rektorn ansvarig för att sex- och samlevnad undervisas på grund- och gymnasieskolan och frågorna ingår i flera kurser och ämnen. Ansvaret ligger därmed på flera lärare. En risk med delat ansvaret är att allas ansvar bli ingens ansvar, att ingen därmed känner sig manad att ta tag i, även för vuxna tuffa och svåra frågor. Därför anser Centerpartiet att det behövs en förbättrad och moderniserad sexualundervisning, som tar upp frågor om normer och värderingar kopplat till sexualitet. Där behöver även samtal om pornografi ingå. En förbättrad sex- och samlevnadsundervisning kräver också att högre kompetenskrav än idag ska kunna ställas hos dem som undervisar.

Samhället förändras i snabb takt och med den ökade digitaliseringen ställs vi inför nya utmaningar. Barn och unga kommer tidigt i kontakt med den ibland allt för brutala vuxenvärlden. De nya förutsättningarna har gjort ämnet sex- och samlevnad mer aktuellt än någonsin. Vi ska ha en skola som speglar vår samtid och våra barn och unga behöver ges redskapen att hantera det kommande vuxenlivet. Särskilt viktigt blir det för nyanlända elever, därav flertalet ensamkommande som i många fall har liten eller ingen kunskap om sex. Vissa har inte heller föräldrar att dela tankar och känslor med utan är hänvisade till vänner och internet.

Skolans ska inte stå för alla samhälleliga behov och innehållet i läroplanen är noga avvägt. Samtidigt ska skolan kunna svara på samhällets utmaningar och rusta våra barn och unga för livet. Partistyrelsen anser därför att det finns behov av att tydliggöra betydelsen av sex- och samlevnad i styrdokumentet och ge Skolverket i uppdrag att bistå skolhuvudmännen med nödvändigt material och stöd för att garantera alla elever en likvärdig och kvalitativ undervisning i sex- och samlevnad.

Partistämman beslutade att Centerpartiet verkar för:

Att en förbättrad, moderniserad och likvärdig sexualundervisning införs i skolan, med tydligare styrdokument som garanterar att samtal förs om normer, attityder, alla människors lika värde, aktuell lagstiftning samt pornografins påverkan.

Partistämman beslutade att anse följande motioner besvarade:

8.47.2

8.47.5

Partistyrelsen föreslår partistämman att avslå följande motioner:

8.47.1

8.47.3

8.47.4

Reklam riktad till barn – motion 8.48

Motionären föreslår att:

8.48 Förbjuda reklam för skräpmat riktad till barn.

Partistyrelsens yttrande:

Motionären lyfter frågan om den ökande förekomsten av övervikt och fetma hos barn. Detta är ett stort bekymmer, som främst kräver ett ökat förebyggande arbete för bättre mat- och motionsvanor och barn. Ett sätt är att genom BVC ge bättre kunskaper om kosthållning och hälsa till föräldrar. En annan del handlar om att utöka antalet idrottstimmar i grundskolan.

Det finns olika regler som omgärdar reklam som på olika sätt riktar sig mot barn. Direktreklam till barn under 16 år är helt förbjuden. Tv-reklam som sänds i Sverige får inte rikta sig mot barn under tolv år. Ett flertal kanaler sänds idag från England och då gäller brittisk lag, som inte innehåller samma restriktioner. Att helt stoppa reklam som riktas mot barn torde vara svårt ur såväl yttrandefrihetsrättslig synvinkel som ur rent praktiskt sådan.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.48

Menskopp – motion 8.49

Motionären föreslår att:

8.49 Centerpartiet verkar för att landstingen skall tillhandahålla menskoppar samt information om dessa till elever av kvinnligt kön i årskurs 9 i länets skolor.

Partistyrelsens yttrande:

I motionen framförs ett flertal argument för de miljö- och hälsomässiga samt ekonomiska fördelarna med så kallade menskoppar. Motionären menar att den idag begränsade användningen av sådana produkter bottnar i okunskap om hur produkten fungerar och yrkar på landstingen ska tillhandahålla menskoppar samt information om dessa åt alla kvinnliga elever i årskurs 9.

Att alla elever genom sexualundervisningen får bra information om kroppen och dess funktioner är viktigt. I detta ingår undervisning om menstruation och olika typer av skydd –

där menskopen och dess egenskaper med fördel kan lyftas. Huruvida sådana skydd ska subventioneras bör vara upp till varje landsting eller region att besluta om utifrån sina ekonomiska förutsättningar.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.49

Multiresistenta bakterier – motion 8.50

Motionären föreslår att:

8.50 Centern på olika nivåer arbetar mot de multiresistenta tarmbakterierna.

Partistyrerelsens yttrande:

Det är livsviktigt att antibiotika fortsatt kan vara verkningsfull och att resistens inte utvecklas i onödan. Det är också viktigt att minimera bieffekterna av läkemedel på både människor, djur och miljö. Centerpartiet har därför arbetat länge och gediget på olika nivåer för att förebygga och minska risken för utvecklingen av antibiotikaresistenta bakterier och andra multiresistenta bakterier. Bland annat har vi flertalet stämmobeslut från stämmoprogrammet 2015 Resultat för miljön som berör utvecklingen av antibiotikaresistens.

Centerpartiet verkar för att förebyggande användning av antibiotika inom djurproduktion ska förbjudas och att gruppbehandling vid konstaterat sjukdomsfall begränsas i och med att ett grundläggande problem är att alltför mycket antibiotika förskrivs, framför allt inom djurhållningen. Idag använder både Cypern och Italien nästan 30 gånger mer antibiotika i sin djuruppfödning än Sverige. Reglerna och uppföljningen inom EU behöver skärpas och Centerpartiet vill sätta ett tak för antibiotikaanvändning på samma nivå som användningen i Sverige idag.

Det finns en gemensam strategi i unionen för antibiotika, men det är bara Sverige som lever upp till den. Dessutom är antibiotikaförskrivning en stor del av veterinärers lönegrundande inkomst i vissa EU-länder och detta vill Centerpartiet stoppa. Vi vill dessutom främja drivkrafter som gör det lönsamt att forska fram ny antibiotika, ge tullen befogenheter att beslagta antibiotika, höja kraven på minskad förskrivning av antibiotika i sjukvården liksom att ta fram åtgärder för att stoppa spridningen av multiresistenta bakterier inom sjukvården och öka kunskapen om antibiotikaresistens.

Vidare fortsätter Centerpartiet att behandla antibiotikafrågan i stämmoprogrammet Miljöansvar och grön tillväxt. I Europaparlamentet driver Centerpartiet på för en mer restriktiv användning av antibiotika i Europas djurproduktion, och i Sverige har Centerpartiet varit aktiva i framtagandet av en uppdaterad svensk strategi för att bekämpa antibiotikaresistens. Centerpartiet vill att det offentliga ska kunna ställa krav vid upphandling så att antibiotikan som upphandlas har producerats utan omfattande utsläpp i

produktionslandet, och att ansvarsfull antibiotikaanvändning används som kriterium vid upphandling av kött.

Ursprung på produkter är enligt konsumenterna en viktig faktor i valet av mat. På Sverigenivå bör principen vara frivilliga märkningar, men i det offentliga köket och på restauranger bör köttets ursprung synliggöras för att möjliggöra för konsumenter att göra ett medvetet val för att därmed minimera spridningen av multiresistenta bakterier.

Partistämman beslutade att anse följande motion besvarad:

8.50